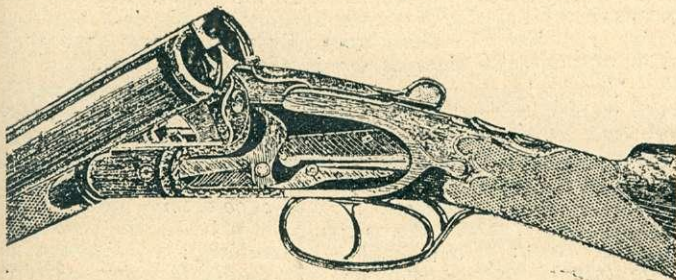

A kakas nélküli fegyverekről.

(Folytatása és vége.)

Rátérve most már azokra az újabb konstrukciójú szerszámokra (lakatók), melyek kiváló czélszerűségüknél és egész összalkatuknak valóban kitünően összekombinált egységénél fogva az általam végig vizsgált sokféle rendszer közül méltán kiváltak, elsőbbséget is egy igazán zseniális oldal-lakatszerkezetről kell megemlékezniem, mely ámbátor *belga* találmány, mindamellett Angliában is általános elterjedésnek örvend, de csakis a legfinomabb fegyvereknél alkalmazzák az angolok és igen nagy áruk van az ily fegyvereknek.

Ez a konstrukció a képzelhető legegyszerűbb; nem a szerszám-fedőre, hanem oldalra az agyban vannak alkotó részei elhelyezve, hegybe futó kakassal, mely a töltény gyutacsára közvetlenül hat, ami sokkal gyorsabb sülést eredményez, mintha a gyújtás, illetve elsütés gyújtótű közbejöttével történnék. Különbösen az összmű egészben és részleteiben is perkusziós szerszámra emlékeztet, úgy-szólván annak javított, illetve egyszerűsített mása és aránylag igen kevés szerszámrészből áll és ami meglepő, de egyszersmind a legkellemesebb benyomást is kelti a szakértő szemében: az, hogy *nem* csavarokra, hanem *tengelyekre jár minden része*, ennél fogva (egy kis hozzávaló szerszámocská segítségével) az egész szerszám-szerkezet minden nehézség nélkül szabad kézzel szét-

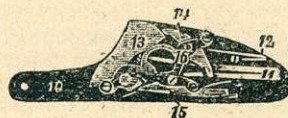
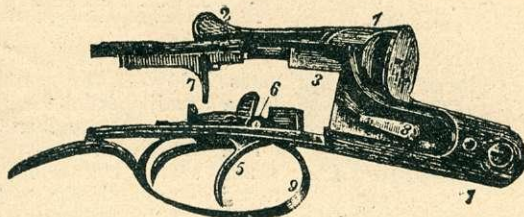

szedhető és ismét összerakható. A rugók igen erősek, minek következtében a kakas mélyen bevág a gyutacsba s ennél fogva a fegyver sohasem mond csütörtököt jó minőségű töltény használata mellett. Általában a szerszám összműve igen tartós, úgy-szólván elronthatatlan és a legnagyobb strapációt is kibírja. A ravaszok könnyen járnak, egyszóval hivatva van ez a zseniális szerszám-konstrukció a legmesszebb menő igényeket is kielégíteni.

A másik kiváló oldalszerszám-szerkezet *német* találmány, *J. P. Sauer és fia* suli cég által szerkeszte-

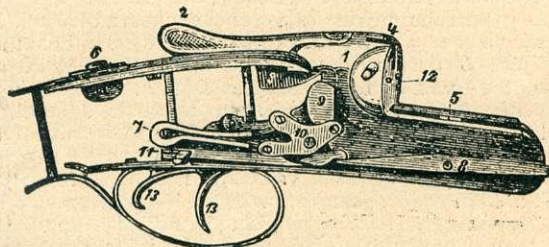
tett s rendkívül czélszerű és minden tekintetben teljesen megbízható konstrukciónak bizonyult.

Ennél a szerszámrészek, mint a közönséges kakasos puskáknál, a szerszám-lemezre vannak csavarok, részint pedig tengelyek segélyével erősítve; egyébként pedig perkusziós, *visszaugró* szerszám ez, csak hogy a diófog és a »roppantó« megfelelő rovása más alakú és előre van helyezve. A dió rovásainak e sajátságos alakja teljes biztosítékot nyújt bármily nagy rázkódás által előidézhető

elsülése ellen a fegyvernek, mivel a diófogékek karom-szerűleg akadnak a dió rovásába s csak akkor szűnik meg rögzítő hatásuk, vagyis csak akkor akadnak ki e kapcsolatok, ha a diófog a megfelelő irányban csakis a ravaszok közbejötté folytán kiemelődik, minthogy a szerszámok a závarvasba vannak beágyazva és így az átkötő szerszám-csavar kivevése által azonnal és igen könnyedén levehető. Általában ez a lakatszerkezet a legkisebb részletig igen gondos, megfontolt, jól kipróbált, eszes mű, mely a fegyvertechnikus teljes meglegedését valóban teljes mértékben kiérdemli.

Hasonlólag igen eszes összművet képez az utóbbi-hoz alap gondolat tekintetében hasonló *Francotte* londoni fegyvergyáros cég kakas nélküli fegyverszerszám konstrukciója is, melyet a felesleges kimerítő magyarázat nélkül az alábbi ábrákban mutatunk be. Ez a rendszer

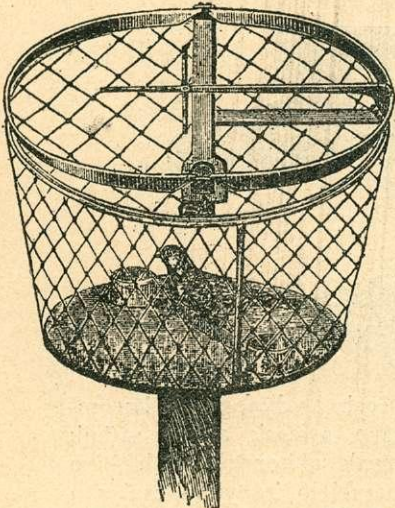

szintén reakziós perkusziós szerszám s noha kissé komplikáltabb összalkatánál fogva, megbízhatóságára nézve talán kételyt ébreszthet is maga iránt, mégis a gyakorlatban igen használhatóan bizonyult, igen jól bevált s ma már széltében használatban van nemcsak Angliában, hanem a kontinensen is.

Meg kell még emlékeznünk a *Fükert*-féle »koronapuská«-ról, mely úgy a tulajdonképeni kakas nélküli fegyverekhez nem tartozik, a mennyiben kis kakasokkal is bír, de szintén *automatikus* szerkezeténél fogva méltán helyet foglalhat a legkitünőbb oldalrendszerű minták között s kivált hivatásos vadászoknak igen ajánlható, mert egyszersmind remekül is lőnek a koronapuskák. Különbösen az egész kontinensen annyira el van terjedve már e rendszer s annyira úgy-szólván »közismert«, hogy bővebb ismertetése teljesen feleslegesnek látszik.

S ezzel vázlatos szemlének a végére jutottam volna; de mielőtt az utolsó tollvonást is megtenném cikkemen, még csak azt jegyzem meg, hogy ha netán az imént ismertetett fegyverek beszerzését illetőleg lapunk barátjainak szívességet tehetnék, a legszívesebb készséggel állok rendelkezésükre.

Lakatos Károly.

A szakvadász teendői.

Most kezdődik a lelkiismeretes vadóví áldásos működése kedves vadjai érdekében a kártékony elemmel szemben. Fűtyöl a rideg fuvalom, zörög a haraszt, a zülő száraz avar alatt, melyet a rideg mulandóság terített a fák alá. A levegő szürke gomolyokat lehel ki magából s jég-hideg eső vágja a határt. A varjak károgra szállingóznak a mezők tájain, lomha szárnyú ölyvek libbennek imitt s sólymok és héják hallatják riasztó vijjogásukat. Főnt a magasban, csak alig alig lebbentve szárnyát, vérszomjas sas kering a határ fölött s ha lestlyed a fénytelen, melengető sugárt már alig lövelő napkorong, hangos lesz az erdő a kopózó vörös rabló hahogásától, a mint parentálja a szegény fülest a túlvilági vadászterek birodalmába. Résen kell lenni tehát a vadásznak, hogy ennyi kártévő ravasz ellenséggel szemben sikerrel felvehesse a küzdelmet! A munka nagy és nem könnyű; de sikere annál megnyugtatóbb a vadászlelkiismeretre. — A már eleve kiszemelt erdei kis tisztásokon — ha ugyan még nem tettük volna — a csalíra szánt ló, birka, stb. dögöt kirakjuk, illetve, hogy gyanút ne keltsen, félig-meddig lemélyesztjük a földbe, hogy odaszokjanak a szőrmés és szárnyas rablók, a mi ha megtörtént, mérgezett falatokkal járunk az ingyen lakoma gazdagításához. Különbben ez a hónap a mérgezési idő legfőbb szezonja, akár van hó, akár nincs, mert a dűvad már most minden gyanu nélkül felszedi a mérgezett falatokat és még kevésbé óvatos. Miért is már most bátran üzembe vehető a mérgezett falatok kirakása a váltókra is, mely célra legcélszerűbben galambdarabokat és verebeket használhatunk, miket gyanútlanul főlsej a róka és vadmacska. A galambokat a mérgezés széljára 5 darabra daraboljuk föl; 4 darabot ad a test, egy darabot a nyak és fej; használat előtt azonban a begytartalom kiürítendő. A verebek egészben használandók föl. Sohasem kell a váltókra galambdaraboknál és verebeknél egyéb mérgező falatot kirakni, mert ezeket a vadászebek nem szedik fel, a mi nagy megnyugvás a vadászra nézve. — Most van az ideje a síkföldön való rókanyomozásnak is, mindentűt a barázdák mentén vizsgálódva a nyomok után s ha ilyen mutatkozik, a kórók vagy a barázda lehajló füvei alá imitt-amott egy-egy mérgezett verebet rejtünk, hogy a rendes járlatait tevő, vagy visszaváltó ravaszdi finom orra megakadjon a delikát falaton s azután beszámoljon a már-már jónak ígérkező karmantyú anyaggal, a mit ma már nemcsak a »stuczli«-nak, hanem állattani nyakékességül is használnak a zoológia iránt hajlammal viseltető hölgyecskék. — Szintén most van a legjobb ideje a rókák vassal való fogásának is, mely célból megelőzőleg bizonyos helyekre szoktatóul heringt, érett kvarglit, egy-egy verebet s mi egy-más jó falatokat rakunk ki, hogy a rókák odaszokjanak azokra a helyekre, hol a vasat felállítani akarjuk. Legcélszerűbb a vasak felállítását határdombokon, egyedül álló öreg fák s bokrok körül s elhagyott régi gunyhókban. Ezeket a helyeket előszeretettel keresi fel a róka s ha többszöri vizitelésről meggyőződést szerezünk magunknak, a vassal való kísérletezés igen csak kifizeti magát. Természetesen használat előtt alaposan meg kell tisztítani a vasat, nehogy megszimtolja a nagyon figyelmes és körültekintő óvatosságú vad; szilárdul se célszerű a fölállított kelepczét valamihez odakötöni, mert ez esetben elrágja megfogódzott lábát a vad s elmenekül. — A hol a vidrák állandó előfordulása van, nagy gondot kell fordítani azok-

nak a helyeknek a kipuhatólására, a hol e kártékony halirtó a vízből kimászni szokott, hogy azután annak módja és rendje szerint a vidrakáptányt sikerrel lehessen ellene alkalmazni. — E hóban az uhu is tehet szolgálatot, sőt az uhugunyhókat állandó használatban kell tartani nemcsak a varjak, de a kóbor sasok s az egyre sokasodó ölyvek miatt is; de a sólyomhúzásnak sincs még vége. Ezekhez a kártékony körmölközés csatlakozik kártévő ellenségül a hurkolók, törvetők és tolvaj-puskások czudar hada, akik miatt a berkeket, erdőségeket és vetéseket ugyan-csak szemmel kell tartania a vadásznak; az erdei vadváltók is szorgalmasan feljárandók a netán kirakott hurkok miatt, szóval nem ajánlhatni elég óvatosságot a ravasz vadtolvaj néppel szemben, ki munka hiányában most hatványozott buzgalommal lát a tolvajpecsenye után s ha nincs jó vadászszemélyzet, nagy károkat okozhatnak a vadállományban. — Mondanom sem kell talán, hogy a fáczánok etetése tolytonos üzemben tartandó, a mi pedig a vadász segítő szerszámaival illeti, azokra folytonos gondot kell fordítani. Az oszlopvasak időnként megtekintendők, hogy jó állapotban vannak-e; esetleg kitisztítandók és beolajozandók, hogy könnyen járjanak. A héja-kasok rendben tartására is nagy gondot kell fordítani, — szóval perczre se szűnő tevékenységet kell most kifejteni a lelkiismeretes vadóvónak.

Gödöllő, 1900. december hóban.

Storcz Mátvás,
császári és királyi udvari vadász.

Tudósítások.

Tekintetes Szerkesztőség!

A napokban az »Egyetértés«-ben az alábbi apró közleményt olvastam:

»Érdekes megfigyelés. A legutóbbi években egyszer-mászor felmerült a szaklapokban az a nézet, hogy a közönséges csiga a stüldő nyulak ellensége, mert a vértüket kiszívja. Sokan nevetésesnek mondták ezt, miután ez a csiga csakis káposztalevelekből él. A tavasz és nyár folyamán azonban több helyütt meggyőződtek, hogy bizony igaz és való ez az állítás, mert találtak olyan stüldő nyulakat, melyeknél a csigák a nyúl ajkán és lábain oly erősen szívták a vért, hogy alig voltak eltávolíthatók s a stüldő nyulak a vérvesztéségtől elhullottak.«

E furcsa hírről szemben, melynek lehetetlensége napnál világosabb, jónak látom a következőket megjegyezni:

Ha a csiga tényleg olyan vérszopó fenevad lenne, a milyennek híresztelik — feltétlenül volna szívócsőve. Azonban a csigának és a gastropodáknak egyáltalán semmiféle szívócsővük nincs, miután többnyire növényi részekkel élnek. Lehet ugyan, hogy találtak nyulakon erősen odatapadó csigákat, de ezek csak az állat elhullása után kerülhettek oda és a tapadást a csiga ragadós váladéka okozta. Ez a körülmény azonban a nyulak pusztulásával nincs és nem is lehet semmi összefüggésben.

Vannak igenis olyan alsóbbrendű állatok (férgék, véglények), melyek a nyulak közt nagy pusztítást végeznek, csak-hogy ezek az állatok belszerveit támadják és különféle betegségeket okoznak. Hogy csak néhányat soroljak fel közülök, első sorban két *sporozoa*-t, a *Coccidium oviforme*-t és a *Coccidium perforans*-t említem. Az első a »máj-coccidiosis« nevű betegséget okozza, a másik súlyos gyuladást a belekben. Járványos betegséget okoz a nyulaknál két orsóféreg: a »*Strongylus commutatus*«, mely a tüdőben tartózkodik és a *bronchiákat* támadja, továbbá a »*Strongylus strigosus*«, mely a gyomorban él és néha járványyszerűen lép fel, súlyos megbetegedést okozva.

Nyilvánvaló tehát a csigatheoria lehetetlensége és a vadászok nyugodtan alhatnak, a csigák nem fogják nyulállományukat elpusztítani.

Kormos T.

